

Tar Károly

A megnyugvás útján

Részlet a szerz **Voltam** pentelógiájának 4. , *Északi fényben* cím könyvéb l

Katalin napján érkeztem a dél-svédországi Lundba. A kés sz szomorúsága helyett, az évi plusz két fokos átlaghoz igazodva, a langyos biztonság tiszta leveg je vett körül. Fellélegezhettem. Búcsút mondhattam otthoni gondjaimnak. Naponta újult kedvvel ismerkedtem azzal a világgal, amelybe akarattal beleszóppentem. A nyugdíjazásom óta eltelt esztend k alatt szabadság érzetem kiteljesült. Csak magamnak tartottam elszámolással. Napi id beosztásom nekem azel tt sem okozott különösebb gondot, hiszen Apáczai figyelmeztetése, miszerint šparkodnunk kell az id t hasznosan eltölteni, a miatyánkot gondolkodás nélkül mormoló hív k imájánál jobban belém rögz dött. Megszoktam, hogy lelkiismeretemet senkire sem bízhatom, magamnak kell elszámolnom életem minden percének értelmével. A felel sséggel vállalt élet nyugodtságát örököltem szüleimt l, és a magam fecskéfészek-épít igyekezetével építgettem meggy z désem: magam vagyok életem, sorsom, világom, boldogságom legf bb alakítója. Minden hibámért, minden melléfogásomért szenvedés a jutalmam. Magam büntetem magam, mert senki sem ismerhet engem jobban, mint saját magam. A jó és a rossz keveréke vagyok, mint minden ember. Két örökké vitatkozó és viaskodó részem, két negyedrészem csupán. Mert társ, vagy feleség nélkül félemberek vagyunk, csak negyedrészen jók, jóra törekv k, valóban emberségesek. Úgy éreztem, ez a felismerés az a fix pont, amelyr l, ha kell kimozdítható az örökös javulás ösvényein az én világom is. Ez a bizonyosság lehetett az alapja nyugodtságomnak, amikor hatszáz éves kolozsvári gyökereimt l távolodva, unokám nevelésére Svédországba indultam. Búval bélelt hetykeséggemmel az egyszer ember kényszeredett örömét utánoztam, amikor munkában fáradt napja után markába köpve, az újjászületés ígér jó alvásra készüldik. Nekifeszülésemben a šLássuk, mire megyünk egymással, mi ketten?!ö kurjantással kezd dött. Két nekikeredett negyedem, talpig felemás érzésekkel vívódva, a szigorú magányosság hétköznapi öltözetében állt a sokadik próba el tt. Tudtam, hogy kiszolgáltatta az kíváncsi idegeneknek, és azoknak is, akik torzult hallomásokból, kiszínezett pletykákból alkotott el ítéleteikkel fogadják a jövevényeket, az eddigieknél kiszámíthatatlanul más küzdelmek várnak reám. Megvallom, a kezdeti id szakban úgy tettem, mint, akit egyáltalán nem foglalkoztat az, hogy miként fogadnak ebben az országban. Az itt megtelepedett magyaroktól sem vártam sok jót, talán csak annyit, hogy valamennyire elismernek, megbecsülnek írástudásomért.

Benjamin unokám, akit fiamra emlékezve Zsoltnak is kereszteltek svéd apja családjának protestáns szokásai szerint, másfél esztend s volt akkor, amikor családegyésítés címén lányomhoz költöztem. B röndnyi, éppen csak a legszükségesebb holmikkal érkeztem. Donát-

negyedi, évek szorgos munkájával berendezett lakásom, tekintélyes könyvtáram, felszerelt garázsom és családi sírhelyem maradt Kolozsváron. Vagyontalan-nak mondhattam volna magam, ha nem számítom rengeteg ismer söm, számos barátom és számolatlan ellenségem, akiket büszkeségem nem engedte számom tartani, mert a velem szembeni ellenérzésüket nyíltan alig, inkább csak a hátam mögött vállalták. Valamiféle dac munkált bennem öt álló esztend n át a rendszerváltáskor nyílt sisakkal meghirdetett lelkiismeretvizsgálatra való felhívásom kifordított fogadtatása miatt. A sunyik nem képesek magukba nézni, hiányzik bellük a gyónás bátorsága. Az el relátott változásra csak annyiban készültek fel, hogy az esetleges felel sségre vonáskor elsápadtan feletteseikre mutogassanak, egészen a legf bb vezet ig, akit feleségest l golyózáporba állítva magukat felmenthet nek gondolták és minden elkövettek, hogy embertelenségük b ne alól felmentsék maguk. Igyekeztek elhítenni a világgal: mindenkinek egyforma adag vaj van a fején, ne bolygassuk, majdcsak elolvad magától! Nem tudtam, hogy az ilyenek lelkiismeretlenül, elveiket, ha voltak ideig-órákig, akár a köpenyegüket váltogatták, ugrásra készen arra vártak, miként simulhatnak az új hatalom szolgálatába és léphetnek a változás h seinek uszályában a maguk alkotta dicsfénybe. A mindenáron karrierre vágyók klikkekbe húzódv a kivárással mellett döntöttek, de ha valamelyik köz-elállójukat túlbuzgó fullajtárkofással, emberéletet veszélyeztet árulkodással, ügybuzgó feljelentésekkel és a folyamatos besúgás b nével vádolták, bolhacsípsésre beidegz dött indulattal, hazug rágalommal odacsapva, elhallgattatták az igazságot kutató kellemetlenked ket. A rendszerváltás utáni hetekben és hónapokban megjelent lapszámokban számos írás bizonyítja a kisemberek elszámolást óhajtó igyekezetét és elhallgattatásuk mikéntjét is. Napvilágra kerültek ismert nagyjaink, íróink, közembereink versben, prózában, díszemlévényekr l elhangzott szavakban elkövetett hozsannái és h ségnyilatkozatai is. Hallgattak k is, példamutatásuk elmaradt, lelkiismeretvizsgálatuk magánügyüké silányult.

A bukaresti magyar napilap akkori ötös fogatú vezető i lelkiismeretvizsgálatról való félelmükben - kett -jüket, próbált jó barátomnak tudtam - a szocialista érában megszokott elhallgattatás módszereit is bevetve, rágalommal válaszoltak, vagy megenged -en viszonyultak a beszervezett rágalmozók nyilvánvaló ferdítéseihez és hazugságaihoz. Három évtizedes szakmai tapasztalataim birtokában, teherbírásonnak meg sem kottyant volna ez az árulás. De amikor kolozsvári barátaim, egykori kollegáim, jó ismer seim szótlanul hagyták becsmérlesem, elkeseredtem. Nem vártam, hogy írásban foglalt véleményükkel álljanak mellém, de jól esett volna, ha megbeszélük velem lelkiismeretvizsgálatról szóló javaslatomat. Kerültek, mint a rühös kutyát. És én sem igyekeztem velük találkozni. Az ezután következő öt esztend alatt lefoglalt az Erdélyi Kiskönyvtár könyvsorozat és az Erdélyi Szépmíves Céh lábra állításának aprómunkája, és mindenekfelett, feleségem egy nyáron át tartó budapesti haláltusája. Végül elbúcsúztam mindenkit l, akit l el kellett búcsúznom, és azzal a gondolattal

ültem repül re, hogy új életet kezdek a kilencvenes évek elején tett utazásaim alkalmával békés, nyugodt vidéknek tapasztalt Skandináviában.

Este bálba vitt a lányom. A helyi magyar egyesület hagyományos Katalin bálját a kisváros népf iskolájának egyik, a város központjához közeli termében tartották. Ujságírói feladatomból kezdve dött szokásom szerint, néhány pillantással felmértem a űterepet. Lehetek vagy kétszázan a tornaterem hosszúságú helyiségben. A félszuterin terem ablakai alatti fal hosszában sorakozó asztalok mellett id sebbek ültek és poharazgattak családi hangulatban. Bernádékkal, lányom kolozsvári ismer seivel kezdtem az ismerkedést. Sorban, megnyer mosollyal, érdekl d tekintettel fogadtak mások is. Annyit tudtak rólam, hogy a Zsuzsa apja vagyok, aki családintegráció címén befogadott Svédország. Az tánc-ter szélén álló egyik asztalnál telepedtünk le, lányomat mindjárt felkérte valaki táncolni. Másvalaki borral kínált. Legeltettem a szemem, próbáltam kitalálni milyen társaságba jutottam. Lemezzátszóról vagy magnetofonról szolt az erdélyihez hasonló kisvárosi táncmuzsika, amit l a báli hangulat sehogy sem akart kialakulni. Meglepett, ahogyan lányom, amolyan foghegyr l, kurtán visszautasított egy ismeretlen fiatalembert, mert elment a kedve a táncról. Nyegleséggel határos határozottsága tetszett is meg nem is. T lünk távol töltött évei önállóságra szoktatták, meg kellett küzdenie a bevándorlók sorsában általánosnak mondható megaláztatással. Egyetemi hallgatóként érkezett, de nem fogadták el érettségi bizonyítványát sem. Azt hiszem három év megfeszített tanulással sikerült visszakerülnie arra a szintre, amit otthon elért, f iskolai tanulmányait folytatva szerzett az akkoriban még csak az Egyesült Államokban és Svédországban ismert foghigiénikus képesítést. Örvendtem a maga erejéb l szerzett valakiséghez szükséges önbizalmának, feln tté válását csodáltam, de féltettem is az elbizakodottságtól. Férje, tipikusan svéd, sz ke és hosszúkás ember, a lányom biztatására végzet képz m vészeti f iskolát, majd a malm i egyetemen tanult grafikát és szobrászatot. Svédországba érkezésem után, még sokáig újságkihordóként dolgozott. Gyenge fizikai ellenálló képessége miatt, a hajnali munka, különösen télen nagy meger lletéssel végezte. Házasságukban a lányom akarata volt a mérvadó. Jó lett volna, ha vejem velünk tart a bálba, de nem tehetette éjszakai munkája miatt. Vejem egy apró, tengerparti halászfaluból származott. Tizenhét éves kora óta önálló életre kényszerült. Számunkra nehezen érthet módon, a szüleivel való kapcsolata havonként csupán egy-egy kávézásnyi id re kapott meghívásra korlátozódott. A sölvesborgi bevándorlási hivatal tisztvisel jeként ismerkedett meg lányommal. Jártam ennek a kicsi helység városházán, amelynek folyosóját vejem még m kedvel ként, nagy felületekre szabott, élénk szín falfestményeivel díszíthette. Els svédországi látogatásunk idején, még 1991-ben történt, hogy valamiért összeszólalkoztak lányommal. Levélben kért bocsánatot t lünk és bevallotta, nem volt alkalma megismerni a családi élet melegét, innen id nként furcsa viselkedése. Azóta számos alkalommal tapasztaltam kellett az északi emberek kimértségét, a balkániakhoz mérten egyféle ridegségét. A kisvárosi civilizáltságot mutató településeken, amelyeket semmiképpen sem nevezhetek falvaknak, köszönnek egymás-

nak az emberek, köszönnek az idegeneknek is, de távol áll t lük a nálunk szokásos, rögtön szíves, befogadó, mindenben segít vendéglátás gyakorlata. Ösztönszer - en arra figyeltem mi az, amit a svédekt l tanulhatunk, és mely sajátosságainkról nem szabad lemondanunk, akaratlan beolvadásunk folyamatában. Hagyományaink meg rzésében gondoltam magamat hasznossá tenni a szórványokban él magyarok között, a szövetségbe tömörült különféle magyar egyesületekben. Hagyományaink éltetése rajtunk múlik. Ezt tapasztaltam azon a nehezen induló lundi Katalin bálon is.

Éjfél felé érkezett Erzsébet. Mondták, hogy kutatóvegyész, munkája egy ideje Hollandiához köti, ezért le kellett mondania a lundi magyar egyesület vezetésér l. Erzsébet mikrofont ragadott, néhány vidám mondattal teremtett báli hangulatot. Nemsokára megbolydult a terem, kés bb a táncos űvonatozásbaö engem is bevettek. Táncoltam. Nem éppen viháncoló örömmel, hiszen egy esztend s töprengésem után, némi kételkedés munkált még bennem svédországi megtelepedésem döntésének helyessége felöl. De éltetett a remény, hogy, akár ott-hon, itt is szolgálhatom valamiképpen azt a kisközösséget, amelyhez jó lesz tartoznom.

Rövid id alatt egyházi nyilvántartásba kerültem. 1526-tól 2000-ig az evangélikus egyház Svédországban államegyház volt. 1995-ben még az egyház tevékenységi körébe tartozott a lakosság nyilvántartása. Az ezredfordulóig az evangélikus családban születettek hivatalból az evangélikus egyházba tartoztak. A svédek most is a keresztény értékek szerint élnek, de a lakosság ötvennyolcvan százaléka nem gyakorolja vallását, istentiszteletre csupán két százaléka jár, az iskolai vallásoktatáson nem egy, hanem a nagy világvallások mindenikér l - az iszlámról is - tanulnak. Újabb adatok szerint az itt 230 helységben él kb. hetvenezer magyarból mindössze 5400 személyt tartanak nyilván a magyar egyházi közösségek, a 12-15 alakult gyülekezetben istentiszteletekre összesen alig fél ezren, havonta egyszer járnak, saját templomuk nincsen.

A bevándorlók szociális ügyeit minden városban külön iroda intézi. Meglepetésemre hivatalból rendel tolmácsom az a n volt, akinek a hangját a Kossuth Rádióban elhangzott tudósításaiból már ismertem. Amikor bemutakozott, szoltam, hogy ismer sömként üdvözlöm. A kérd ív, amit ki kellett töltenünk terjedelmes volt, de nem okozott gondot. A gondozómként kijelölt tisztvisel l n ráér s beszélgetésünk l lesz rt adatokkal s r n teleírta. Ilyen körülmények között tapasztaltam, akkor is, amikor a bevándorlók igényeit felmér kérd ív került a kezembe. Akaratlanul is eszembe jutott mindaz, amit a szocialista és a kommunista társadalom álomszerű meghatározásaként tanultunk a középiskolában. űMindenkinek munkája és majd valamikor szükséglete szerintö. A bevándorlók szükségleteinek egyénre szabott hosszú listáján például havonta három szappant írtak el a fémiparban dolgozóknak. És az értelmiségiek járandóságai között, magától értet d en, szerepelt egy-egy színház- és operajegy is. Önkéntelenül felsóhajtottam. Ha ezt láthatják volna az én kommunista vallású szüleim? Milyen nagyot néztek volna a jóléti állam csodás furcsa-

ságain, hiszen ehhez a mesés életszínvonalhoz, nem kibékíthetetlen osztályharcban és az embertelen proletárdiktatúrán át vezetett itt az út, hanem egy olyan leegyszerűsített királyságban, ahol minden polgár tegez viszonyban lehet magával a királlyal is.

Öt esztendővel azelőtt, lányom látogatására érkezünk Svédországba, és másfél hónapot töltöttünk Sölvesborgban, ebben a dél-svédországi patyolat tiszta és barátságos kisvárosban. Ugyanennyi csodálkozni jó időt töltöttünk barátaink vendégeként, a szigeteken is egységes várossá kovácsolt, patinás, mindenben élhető kert-fővárosában, Stockholmban. Akkor inkább csak az utak kifogástalansága, a rend és a tisztaság, a békességes emberi kapcsolatok, a mindent bearanyozó nyugodtság, a kiegyenlített gazdagság volt szembenem. Nem láttam koldust (ma már ellepték az országot a koldulást mesterségként, nemcsak cigány, hanem román atyafiak), nem találkoztam a nálunk már a ruházatról felismerhető szegény emberekkel. Vallom ma is, hogy akkor nem a felületes, a hirtelen lelkesedés íratott velem riportot Svédország dicsérete címmel. Megjelent az Erdélyi Naplóban, majd a Magyar dolgok című kötetben, és svédül is a dél-svédországi napilapban. Ma már árnyaltabb képet festhetek az itteni évszázados jólétről, a rendezettségben és kiszámítható biztonságban kissé elpuhult svédokról. És arról a mindenütt észrevehető igyekezetről, hogy az újra és újra megújított versenykörülményekben lendületesebbé kívánják tenni minden részében a svéd társadalmat.

A társadalombiztosító hivatalban otthoni nyugdíjmról beszélgettünk tolmácsom segítségével. A szigorúan is anyáskodó tisztviselő gyors fejszámolás után intett, hogy szóra sem érdemes. Koronában átszámolva, a legszerényebb svéd nyugdíj tizedére sem értékelték közel félévszázados otthoni munkám után kapott juttatásom. Rendszeresen találkoznom kellett mindenben készséges gyámolító felügyelőmmel. Olykor a lányom tolmácsolt és a svéd nyelvtanfolyamon apránként szerzett tudásomat próbálgatva fokozatosan egyre többet értettem a bevándorlóként reám váruló jogaimból és kötelességeimből. Legjobb tennivalóm a nyelvtanfolyamon való részvétel volt. Naponta huszonhat koronát kaptam azért, hogy tizenvalahány társammal együtt svédül tanultam. U-alakban elhelyezett keskeny asztalok mellett ültünk. Nagydarab afrikai fekete fiú ült mellettem, aki mindenre szívesen és vigyorogva OK-zott. Jobb oldalamon középkorú iráni ember. Bölcsen hallgatott. Mellette egy nehéz felfogású bunyevác tanító. Velem szemben két rendkívül okos orosz lány, gondosan kozmetikált szépségek, és egy fiúszkinézettel budapesti fiatalasszony, aki munkavállaló férje révén került Svédországba. Egy magas és izmos szerb fiú ült az asztal végén. Nem fért a bőrébe. Sajátos angolságával mindegyre belekotyogott tanárunk magyarzatába, neveletlen kisiskolásokhoz hasonlóan nyüzsgött, időnként magyarzat nélkül kiment és visszatért az osztályterembe. A tanár türelme kifogyhatatlan volt. De a fiatal ember napról-napra egyre izgágább. Az egyik orosz szépség nem bírta minél síthetetlen viselkedését, or-

szul figyelmeztette. Szópárbajukat nehezen szenvedtük. Mindnyájan a lány védelmére keltünk. Bábeli hangzavar keletkezett. Első világháborús dallal terceltem magamban a csetepatéhoz: Ő megállj, megállj, kutya Szerbia! Ö Végül közmegelegedésünkre a tanár kiutasította az izgága fiatalembert a teremből. A beiskolázást végző hivatallal is meggyalult a baja. Hallottunk, hogy néhány nap múlva visszatért szülő földjére. Sajnálnivaló volt. Valószínűleg, a polgárháborújukban elhaltalmasodott, sokakat megfertőzött gyöngyöletbetegsége tette összeférhetetlen természetűvé.

Mi magyarok, már a sorban kötelező hangos olvasógyakorlatkor bizonyítottuk el nyunket a többiekkel szemben, mert nekünk nem okozott nehézséget az a, az ő, és az ü kiejtése. Három hónap elteltével sikeresen vizsgáztunk és az orosz lányokkal együtt átkerültünk a haladók csoportjába. Apró kínai mellett ülhettem. Bőre, mint a kínai porcelán, huszonvalahány évesnek gondoltam, mint kiderült közel járt az ötvenhez. Kedves volt, unalmas óráinkon a kínai nyelvről kíváncsiskodtam. Leírta a nevem:

Egy idősebb svéd úriember kitartottja volt, angolul kiválóan beszélt. Találkoztam vele véletlenül a városi buszon is, éppen csak bólintott. Kedvességét irántam csak az osztályteremben gyakorolta. A fekete fiú is átkerült a haladók csoportjába, hiszen angolul folyékonyan beszélt. Középkorú, svéd-szerb tanárunk kedvelte, mert a beiktatott ismerkedési foglalkozásokkor, amit a kávézásra és kellemes együttlétre alkalmas iskolai társalgóban tartottunk, afrikai páros dobjával felvillanyozta a többnyire szeppent és magába forduló egyedekből alakult, különféle nemzetiségű nyelvtanfolyamosokat. A dobos biztatására nekem is sikerült valamennyire élvezetes rongyozó ritmust kicsalogatni, a fehér-fekete színű, bőja formájú dobokból. Ezt nem várták tőlem, a csoport legidősebb tagjától. Szívesen megmártóztam rokonszenvükben, de amikor csoportvezetőnek választottak, átadtam ezt a tanári karral való kapcsolattartással járó feladatot a huszonéves Verának, aki nálam könnyebben rakosgatta egymásmellé naponta gyarapodó svéd szavainkat. Fergeteges ütemben haladtunk, naponta - fejcsóválva számoltam ó 150-170 új svéd szót jegyeztem fel szöszedembe. Csoportunk minden tagja habzsolta a svéd nyelvet. Nem titkolt céljuk a sikeres másodfokú nyelvvizsga, amely munkavállalásuk elengedhetetlen feltétele volt. Nyugdíjasként nekem erre nem volt gondom. Ezért félbehagyhattam a mindennapos intenzív tanfolyamot, hogy unokámra felügyelve tegyem magam hasznossá. Az intenzív tanfolyamról átraktak a heti kétszer két órás tanfolyamra, ahol egy idősebb tanár ráérő ütemben foglalkozott velünk. Dolgozatokat íratott velünk, amit rendre felolvastunk és megvitattunk. Tetszett neki, hogy kevés szóval is sikerült kisebb karcokat alkotnom és felolvasnom, amelyeket a svéd iskolai oktatásban unalomig, de többnyire oktalanul hangoztatott Ő Játtebraló (Nagyon jó!) agyondicsér kifejezéssel honoráltak.

De akkoriban, ennél nagyobb büszkeséggel töltött el, hogy unokámat szólásra bírtam. Egy egész héten át az ablakba állítva, az elttünk menetrendszer pontossággal elhaladó autóbuszra mutatva serkentetem:

- Mondjad szépen: busz! Látod, az ott a busz! Mondjad: busz!

Nem autóbuszt mondtam. Azért csak šbuszö-t, mert azt gondoltam, könnyebben elbánik ezzel az egy szótaggal. Egész héten makacsul hallgatott, miközben folyt bellem a szó. Mintha csak magamnak beszéltem volna. Anyám mesélte, hogy kés nér gyermekként, négy éves koromban szólaltam meg elször. Nem anyanyelvemen, hanem románul, mert egy román öregasszony vigyázott reám. Nagyapaként hittem, unokám reám hasonlít.

- Értelmesen hallgat - meséltem a lányomnak. ó Majd, ha összegy jti a t lünk hallottakat, megszólal és ömlik bel le a szó!

A buszokra várva, egyszer elrobogott ablakunk alatt egy teherautó. Hangsúlytalanul nyugtáztam:

- Látod ez egy teherautó. Mögötte jön, látod? Ott jön a busz! Mondjad szépen: busz!

Hiába ismételtam számolatlanul: busz, busz, busz!

Benjámín összeszorított szájjal sajnálkozva nézett reám. Nyilván gyengeelméj nek nézett. Örömmel konstatáltam, hogy makacsságomat is egy az egyben örökölte.

Eltelt néhány nap. Továbbra is teletömtem a fejét a busz szóval. Aztán valahonnan hirtelen felbukkant az úton egy teherautó. Nem érdekelt.

De Benjámín vidáman rikkantotta: - Teherautóóóó!

Ez volt az els szava. Nagyapai büszkeségem máig emlékezetes forrása, amit mindig kedvvel mesélek, és szívesen színesítek, annak ellenére, hogy tanítóskodásom cs djét is mutatja. Nem tudom miként került önkéntelenül a számra a jó édesanyját sem kímél csodálkozásom. Így dicsértem merszét, hogy az egy szótagos busz helyett az összetett szóval nyílt meg beszél kéje. Két évtizede hasznosítom unokáim heti magyar óráin az akkor gy jtött tapasztalatot: a tanítónak nem szabad lebecsülnie tanítványa képességeit. Ma is a legnehezebb feladatok megoldására biztatom ket.

Gaál Zoltán versei

Álmélység
látszatmagasság
törpéb l óriást hazudtunk
Csalóka fényt l elvakulva
hibbant eszmények rabjaivá lettünk
Nap nap után
faltuk a hulla-húst
mint a dögkesely

Szárnyas szavak magasba visznek
szavak hinárja mélybe húz
Jól válogasd meg szavaid

Megszületünk
és máris indul a halálmenet
Boldog lehet
aki életén úgy verg dik át
hogy teste ép
s tudata nem sötét
mikor a sorból
természetes halállal
kid l

Háborúink
univerzális mércével mérve
tyúkperek
Uralkodóink pityipalkók
M vünk
mely büszkeséggel tölt el minket
semmiség
Vagyonunk szegénységi bizonyítvány
Emberkénk nagyra tör
Er sen túlbecsülve önmagát
izeg-mozog
helyezkedik
Hogy számítását megtalálja
csal is kicsit
Ha kell
ármánykodik

A nyomorultak felláznak
megdöntik a fennálló rendet
aztán felbukkan egy pasas
és lefölozi a sikert
Kapzsi társak segédletével
újszerű nyomoruságot terem

Az érdekharc a történelem motorja
Csak nekünk földlakóknak lényeges
Kozmikus jelent sége nincs

(2016, május)